

MOTER IR VYR KOMUNIKACIJOS PATERNAI (MODELIAI, STILIAI) – lygi komunikacijoje išskiriami verbaliniai ir neverbaliniai komunikacijos modeliai. Tačiau nra dideli skirtumai moter ir vyr komunikacijos tarp skirting lygi grupi stiliuose. Daugelis moter ir vyr vartoja vairius pokalbio ir kalbos g džiūs ir kiekvien iš j jie gali naudoti priklausomai nuo situacijos, tiksl , vaidmens, kur atlieka bei konteksto. D.Tannen teigia, kad skirtingi verbaliniai kalbos stiliai priklauso nuo regiono kurame individas užaugo, amžiaus, socialiniai pad ties bei lyties.

Kalbant apie lygi modelių verbalini je komunikacijoje, reikia prisiminti, kad žmoni kalb jimas yra nat ralus j elgesys, todėl m s kalbos modeliai yra automatiški. Moterys ir vyrai kaip grup s nariai skirtingais b dais. Tyrimai teigia, kad moter ir vyr komunikacijos stiliai labai skiriasi. Moter kalba yra netiesiogini ir subtilesni nei vyr . Balso lygis ir intonacijos dažnai atskleidžia kalban iojo lyt . Kult ra kaip ir biologija yra svarbus faktorius lemiantis žodži vartojim . Moter kalboje daugiau pažymini ir klausiam j sakini , dažnai vengia galutini tvirtinim . Moter kalb charakterizuoja metaforos ir b dvardžiai. Tačiau kai kurie vokaliniai skirtumai yra socialiai apibr žti. Moterys prisitaiko, priderina balsą skamb jim , kaip jos suvokia tur t skamb ti, ir vyrai prisitaiko prie balsą kaip jis tur t skamb ti. Moterys vartoja daugiau balsą diapazon nei vyrai vairiose verbalini se situacijose, tuo tarpu vyr balsas kalbant su suaugusiais prisplopintu, monotonišku balsu, bet kalb dami su vaikais varijuoja vairiomis balsą tonacijomis ir tembrais. Nepaisant abiej lygi geb jimo kontroliuoti bals , vyrai labiau atrenka balsą galimybes, o moter kalba yra labiau vaizdingesn . Moterys naudoja kalb sustiprinan iu žodžius, pažyminius, klausiamuosius sakinius. Vyr kalba yra grynesn , o moter labiau abstrakti.

Socialiniai lyties suvokimas atsispindi kalboje, kuri individas pasirinko. Iš moter tikimasi nekonstatavimo, abejojim , mandagumo.

Tyrimai rodo (...), kad vyrai kalba daugiau nei moterys ir dažniau pertraukia pokalb nei moterys. D.Tannen teigia, kad vyrai vartoja kalb tam, kad rodyt status ir pranašesn hierarchij . Moterys kalba tam, kad užmegzt santykius, vyrai kad informuot . Vyr komunikacija yra daugiau kategoriška, atvira, tiesi.

Vyrai kalba kad pasikeist informacija ir tvirtint savo status grup je, moterys – pasikeist informacija ir užmegzt ryš . Zahn teigia, kad tai yra rezultatas stereotip , kai vyrai laikomi tvirtesniais, aktyvesniais, dominuojan iais, o moters taktiškesn mis, jausmingesn mis ir nuolankesn mis.

Klausymo/informacijos pri mimo procese.

Nežodini komunikacija - tai bendravimas, vykstantis ne žodžiu ar raštu, bet k no kalba, t.y. pasireiškia veido išraiška, gestais, judesiais ir akimis. Kaip žodini taip ir nežodini komunikacij moterys ir vyrai suvokia ir išreiškia skirtingai. Nežodiniai lygi skirtumai yra didesni už kitus j skirtumus (kognityvinius geb jimus, paži ras, asmenyb , kit socialin elges).

Mokslininkai tyrim j lygi erdv s poreikius n ra vieningi. Hall teigia, kad moterims reikia mažesn s erdv s nei vyrams, tačiau tai priklauso ir nuo situacijos (Berman, Smith).

Moterims reikalinga mažesn asmenin erdv , todėl bendraudamos priart ja prie pašnekovo daug ar iau; savimi pasitikin ios moterys bendraudamos priart ja ar iau, nei mažiau savimi pasitikin ios moterys ir daug ar iau nei vyrai; jos teikia pirmenyb bendravimui greta; moterims reikia mažiau asmenin s teritorijos. Tuo tarpu vyrams reikia daugiau asmenin s erdv s, todėl jie bendrauja per atstum ; savimi pasitikintys vyrai bendraudami labiau priart ja prie pašnekovo, nei mažiau savimi pasitikintys vyrai, bet ne taip arti kaip savimi pasitikin ios moterys; jie labiau link siveržti kito asmens asmenin erdv , ypatingai moter bei teikia pirmenyb pokalbiui veidas veid ; vyrams asmenin s teritorijos reikia daugiau nei moterims.

Geb jimas skaityti ir interpretuoti k no kalb yra efektyvaus bendravimo raktas. Vyrai ir moterys turi tas pa ia galimybes k no kalbai vystyti, bet išreiškia j skirtingais b dais. Nepaisant to kiekvienas gali išmokti k no kalbos, ta iau tam reikia padirb ti. Skiriasi moter ir vyr k no kalba, kadangi kiekvienas j link s telkti d mes skirtingas nežodinio bendravimo dalis. Moterys labiau teikia pirmenyb nežodiniam bendravimui nei vyrai. Moterys naudoja nežodin bendravim asmeniniams ryšiams, tuo tarpu vyr bendravimas atitinka elges , kuris asocijuojasi su j ga ir dominavimu. Moterys kontaktuoja akimis daugiau nei vyrai; moterys nori daugiau abipusi kontakt akimis, o vyrai vengia ai kontakto; moterys beveik neži ri d miai, o vyrai ži ri d miai rodydami savo j g ir status. *Veido išraiška* užtikrina teising gr žtam j ryš su kalb toju, išreiškia emocijas, demonstruoja atsakingum , susidom jim , pykt , išg st ir kt. Šypsena yra viena iš specifini veido išraišk , žmon s kurie dažniau šypsosi priskiriama daugiau teigiam charakteristik . Vyrai, kurie šypsosi gauna aukštesn vertinim nei moterys. Moterims šypsena yra s veikos priemon . Moterys dažniau nei vyrai šypsena atsako šypsen , nes vyrai link sl pti tai, k jau ia ir labiau link kalb ti be šypsenos. Moter veidas yra išraiškingesnis ir geriau perteikia emocijas nei vyr , kurie savo emocij veido išraiška neparodo. Moterys šypsosi dažniau nei vyrai ir jos linkusios atsakyti šypsena šypsen dažniau nei tai daro vyrai. Moterys, kurios šypsosi yra patrauklesn s, ta iau besišypsantys vyrai n ra patraukl s kitiems.

K no poza ir laikysena. Tyrin tojai teigia, kad pozos informacija gali b ti naudojama apibr žti ryš tarp komunikuojan i asmen . Vyr poza ir laikysena yra glaudžiai susijusi su vyr erdviniu elgesiu. Vyrams reikia daugiau erdv s, nes jie stengiasi sukurti atsipalaidavusio asmens poz , pla iai išžergtomis kojomis, ant kr tin s sukryžiuotomis rankomis. Moter erdvinis elgesys taip pat atspindi ir j k no kalboje, jos stengiasi s d ti glaus iau. Moterys vaikšto labiau pasitempusios, o vyrai –gunktel j . Moterys vartoja mažiau gest nei vyrai bendraudamos su kitomis moterimis ir daugiau gest bendraudamos su vyrais. Vyrai vartoja tiek pat gest nepriklausomai su kokios lyties asmeniu bendrauja. Moterys mažiau gestikuliuoja rankomis nei vyrai. Moterys žaidžia plaukais ar drabužiais, laiko rankas ant keli ir tapšnoja rankomis dažniau nei vyrai, o vyrai pla iai mosuoja rankomis, ištiesia jas, barškina krumpliais, mankština rankas, rank pagalba atsikelia nuo k d s dažniau nei moterys.

Lyt jimo srityje moter ir vyr elgesys taip pat skiriasi. Moterys lie ia kitus mažiau nei tai daro vyrai. Moter lie iamos dažniau, nei vyrai. Moterys vertin lyt jim labiau nei vyrai. Moterys aiškiai skiria lyt jim , kuris reiškia šilt elges ir lyt jim turint seksualini motyv , o vyrai neskiria vairi r ši lyt jimo. Moterys lyt jim laiko išraiškingu elgesiu, kuris demonstruoja šiltum ir kt. jausmus, o vyrai lyt jim laiko instrumentiniu elgesiu, vedan iu prie seksualinio elgesio.

Literat ra:

Sex Differences and Similarities in Communication: Critica Essays and Empirical Investigations of Sex and Gender in Interaction. Ed.by D.J. Canary, K. Dindia. London, 1998.